

POKUSA (495) *sb f*

pokusa (490), **pokussa** (2), pokusa *a.* pokussa (3); pokusa : pokussa *StryjKron* (1:2).

o oraz a jasne (w tym w a 18 r. błędne znakowanie).

sg N pokusa (57). \diamond *G* pokusy (45). \diamond *D* pokusie (12). \diamond *A* pokusę (44). \diamond *I* pokusą (7). \diamond *L* pokusie (9). \diamond *V* pokuso (1). \diamond *pl N* pokusy (53). \diamond *G* pokus (63). \diamond *D* pokusâm (27), pokus(o)m (10); -âm *WróbŻółt* (5), *BielKom* (3), *LubPs* (2), *SeklPieś*, *KrowObr*, *RejPos* (6), *WujJud*, *CzechRozm*, *KarnNap* (4), *NiemObr*, -(o)m *SkarŻyw* (2), *GrabowSet* (2); -âm : -(o)m *LatHar* (1:4), *WujNT* (1:2); ~ -âm (21), -(a)m (6). \diamond *A* pokusy (89). \diamond *I* pokusami (24); -ami (20), -âmi (3) *SkarJedn*, *SkarŻyw* (2), -(a)mi (3). \diamond *L* pokusach (54); -ach (31), -âch (23); -ach *OpecŻywPrzedm*, *MurzHist*, *MurzNT*, *Leop*, *BibRadz*, *CzechRozm*, *KarnNap*, *LatHar* (13), *KołakSzczeńśl*, *WujNT* (5), *SiebRozmyśl*, *SkarKaz* (3); -âch *LubPs* (2), *KrowObr* (2), *RejWiz*, *RejPos* (9), *KuczbKat*, *RejPosWstaw* (2), *SkarŻyw* (5); -ach : -âch *OpecŻyw* (1:1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w.

1. *Próba, na którą się jest wystawionym, doświadczenie, zwykle wypróbujące moc wiary; tentatio Vulg, PolAnt* (129) : Przeto chceŝli cierpliwie przeciwności znoŝitz/ chceŝli pokusy ij ŝmętki zwyciężytz? módl ŝie. *OpecŻyw* 53v; *OpecŻywPrzedm* C4; *WróbŻółt* kk7v, pp7v; *RejPs* 136; Bo widze wielke pokusy Boze bęc oiego [!] duŝy. *RejKup* m2; *MurzHist* H4; *BielKom* nlb 5; A nie wierni/ ktorzy ŝą w pokuŝach opuŝczeni/ zâwždy bluźniâ á złorzeczą Pânâ Bogâ. *LubPs* T3, T3; *RejWiz* 135v; Maŝzli mieć przyiaćielâ/ w pokuŝach go miey/ á niełatwie mu ŝie zwierzay ŝam ŝiebie *Leop Eccli* 6/7; aleć ci niemâiâ korzenia ktorzy do czâfu wierząc/ czâfu pokusy odtępuiâ *BibRadz Luc* 8/13, I 273v, *Ps* 116 *arg*, *Eccli* 2/1, 1.*Petr* 1/6; *BielKron* 319v; *RejAp* 21v, 72v; *HistRzym* 128; *RejPos* 127v *marg*, 213, [279], 281v; *BiałKat* 58v; *BielSat* G2; *KarnNap* D3; *SkarJedn* 68, 70; Abram wpokufie náleziôn ieŝt wierny *SkarŻyw* A4v, 166, 193, 384, 393, 460, 581 [2 r.], 598 [2 r.]; Pokusy y fráŝunki ná ŝwiećie nie nowiná. *LatHar* 576 *marg*, 201, 202, 236, 577 [2 r.], 591, 606; Boiaćemu ŝie Pânâ Bogâ nić ŝie nie zŝtânie zŝego/ á w pokuŝach Pan Bog ŝam onego obroni/ y zâchowa od zŝego [!]. *KołakSzczeńśl* B3v; Znáczny przykłąd y przeŝtrogâ krewkoŝci ludzkiey: âby ŝie kâždy ŝtrzegŝ wielkiego o ŝobie rozumienia: ázeby czâfu pokusy/ w ŝâmyym Bogu nádzieię pokłâdaŝ. *WujNT* 116, 15, *Luc* 8/13, s. 233, *Act* 20/19, 1.*Cor* 10 *arg* (9); *JanNKarGórn* G4; *SiebRozmyśl* Bv; Gdyż Kryŝtiâńŝka rzecz ieŝt podlegać/ á nie roŝkâzowâć: Ale kto tey pokusy wiâdom/ wie to z hiŝtoryy/ że tá vłogâ/ iâko myŝliwczâ/ ná vŝidlenie ŝtoi. *PowodPr* 34; A my ŝie wnetze pokuŝami od zâczęćia dobrego odrazamy. *SkarKaz* 519b, 121a [2 r.], 519a, 550b; [Coż to ieŝt Pokuŝâ? (-) Pokuŝâ ieŝt probowanie y doŝwiadczânie Boze/ w Wierze náŝzey/ y w peŝnieniu Woley iego *HerbNauka* e7 (*Linde*)].

pokusa czego [= *na czym polegajâca*] (3): Tknęŝâ teŝ ná then czâs y ŝprâwiedliwych pokuŝâ ŝmierć *Leop Sap* 18/20, *Eccli* 27/6; *SkarKaz* 551a.

pokusa czego [= *ŝkâd pochodzâca*] (1): Râcz mi dâć [...] męŝtwo ná wŝzelkie fráŝunki/ przypadki/ y pokusy mizernego ŝywota tego *LatHar* 34.

pokusa czyja [= *kto jest kuszony; w tym: pron poss* (15), *G sb* (3), *ai poss* (1)] (18): *OpecŻyw* 95v; *BielŻyw* 137; A iâmći ieŝt miedzy wami iako ten ktorzy poŝluguie/ a wy ieŝteŝcie/ ci/ ktorzyŝcie zemnâ wpokufach moich przetrŝfali *MurzNT Luc* 22/28; Sam ty mnie wytârgnâć raczyŝz s wŝŝytkkich pokus

moich *LubPs* Ev; *KrowObr* 2, 152; Iákie fá pokuły bogátego. *RejPos* 264 *marg*, 264 *marg*, 315v, 318; *SkarŻyw* 294, 298, 572; *ArtKanc* K15; *LatHar* 236, 718; O pokuście ludzkiej/ y o pomocy Bożey w pokułách. *WujNT* 1.*Cor* 10 *arg*, *Luc* 22/28, *Gal* 4/14[13]; *SkarKaz* 6b.

pokusa czyja [= *kto kusi*] (1): trzebá baczyć/ iáko tu Pan powiáda o rozmáitym prześládowaniu á niebezpieéńtwie tego nędznego łwiátá/ [...] w ktorým pływamy/ zá żywota náłzego/ á wftáwicznie fie topiemy w rozmáithych pokułách [!]/ przygodach/ á niebezpieéńtwie iego. *RejPos* [137]v.

W połączeniach szeregowych (5): Bo ciało łmiertelne pełno pokus bolełci y, niedołatkw rozmaitych. *WróbŻółt* M8; *RejPos* [137]v; Zwłázczá gdyż ich [*Chrystus*] ták náuczál/ áby káždy z łwoiá pokułá/ ciężkołciá/ tefknołciá/ fumnieniem/ wátpieniem/ rołtárgnieniem/ do niego biežál *SkarŻyw* 298; *NiemObr* 30; *LatHar* 34.

W charakterystycznych połączeniach: *pokusa(-y) ludzka, rozmaite* (3), *łwiecka, wielka* (3); *pokusa nieszczęłcia, łmierci, ucisku; czas pokus(y)* (4); *wybawić od pokusy; nie dáć się pokusom, poddany; pokusami stresktany, utrapiony, zasmucony; pokusę uczynić, zgłádzić, znosić, zwyciężác; nie dopuszczać w pokusy (na pokusy)* (2); *w pokusach obronić, opuszczony, ratowác, trwác* (2).

Fraza: »pokusa sprobowála« (1): iam ofiárowál twoię modliłhwé Pánu/ á ižeł był przyiemnym Pánu Bogu/ mułiáło ták być áby cie pokułá łprobowála [*necesse fuit ut tentatio probaret te*]. *Leop Tob* 12/13.

Zwroty: »pokusy ci(e)rpieć« [*szyk zmienny*] (4): Błogolławiony ktory cierpi pokuły [!] bo gdy dołwiatczon będzie/ wezmie koronę żywota *OpecŻyw* 188; kto pokuły czyerpyal yako rychłó na nyá [*Maryję*] weyrzal tako rychłó łpokuły był opułczon *PatKaz* III 97; *HistRzym* 128, 129v.

»pokusá dołwiadczać; pokusa dołwiadcza« (1;1): *BibRadz* I 108c *marg*; Ižeł był Pánu Bogu przyiemny/ tedy to być mułiáło áby cie dołwiadcžálá pokułá. *KuczbKat* 425.

»pokusę przepułcić; pokusa przepuszczona« [*szyk zmienny*] (2;1): y pokułá od Bogá przepułczona ma łwe mieyłce y čás *BielKron* 319v; Pánie gdyż to mułi być/ rácz teras przepułcić pokułę ná mię/ iedno rácz dáć cierpliwołł. *HistRzym* 128; *SkarŻyw* 166.

»wwodzić, wwiedziony w pokusę; (w)wodzić, przywiedzion na pokusę« [*w tym: w Modliłwie Pańskiej i nawiązaniach do niej* (11)] [*szyk zmienny*] (9;1;4;1): Y odpułć nam winy náłze iáko y my odpułczamy náłżym wynowaiczom/ Y niewodz nas w pokuły/ ale nas wybaw od włzego złego Ameⁿ. *SeklKat* C; Gdyżem iá teras ielł na pokuły przywiedzion *MurzHist* I4v; *KrowObr* 214v [2 r.]; *RejFig* Dd4v; *BielKron* 438; *RejPos* 213; *KuczbKat* 423 *žp*; Nie w wodźze ná pokuły przyrodzenia mdłego/ Vchoway nas złych przygod z miłolłierdžia łwego *ArtKanc* N2, M19v, P8; *LatHar* 581; A ták łtrzež fie błędu Kálwinilłtow/ ktorzy Bogá czyniá przyczyná y łpráwcá ludzkich grzechow; powiádáiąc že Bog zwyłł ludzie wwodzić w tęż pokułę/ w ktorá y łam łzátan *WujNT* 27, 27 *marg*, Bbbbbbv.

»wytrwác pokusy« (1): w ofobie tych Apołłolów łwoich ten łwięty Pan dáwác á opowiadác raczy: Iż gdy iuž wytrwacie ty wlyżtyki pokuły przy mnie/ [...] *RejPos* 318v.

Zestawienie w funkcji n-loc: »Miesce Pokusy« [*łłumaczenie hebr. Massa 'kuszenie'*] (2): Nie będziefz kulił Páná Bogá twego/ ták iákoł go kulił/ ná miełcu Pokuły [*in loco tentationis*]. *Leop Deut* 6/16; *ArtKanc* T14v.

Szeregi: »pokusa i (albo) kuszenie« [szyk 1:1] (2): Pyerue czełzne obyauyenyte łtalo łyą czału czału [!] anyellkyego łtworzenya czego douodzą uyuodem kułłenyte albo pokuły *PatKaz III* 97v; *WujNT* Bbbbbbv.

»najazdy i pokusy« (1): Tác wiárá/ mowi Ian ś. świat zwycięża: to iełt włzytki naiázdy y pokuły niełzczeńcia łwieckiego. *SkarKaz* 551a.

»pokusa a proba« (1): Otho łłyłzyłz iż Pan vleczył nędznego á zelłłego człowieká: nie łłyłzyłz áby łie kto zá nim przyczyniał/ nie łłyłzyłz áby go theż on łam nędznik prołłł/ iełzcze był wyłtáwion ná pokułę á ná probę iego. *RejPos* [226]v.

W przem (6) : Łodzia iełt pracza na morzu/ dom bez gruntu/ zdrowie nie yłte/ żeglarłki kon/ gołć łwiata/ opułcciel ziemie/ chmur pokułła. *BielŻyw* 137; *RejPos* [137]v; *SkarJedn* 38; *SkarŻyw* 560; á iełzcze mam tákne nieprzyačiele/ ktorzy mię popychaia y zá łzyię pokułami rozmáitemi bią. *SkarKaz* 123b; Nie radby z łtápił z drógi łpráwiedliwy/ Vmyłł cnotliwy. Cóż po tym? lečą kołó niego kołem Pokuły różné/ biiąc iemu czołem. *GosłCast* 53.

a. Zabiegi, starania zażegnania jakiegoś zła (2) : Y iał [pilnujący ogrodu] nań [na kradnącego jabłka] kámiem miotáć/ On przed tym poczał včiekáć: Pokuły mu nie wádzily/ Chłopa z łádu wypędzily *BierEz* Sv.

pokusa o co (1): Wewnátrz goráż zwirzchu ziębnież Ty iuż dłuęo zyw niebędzież. Prožno ołdrowie pokułchi Raczczey myłł oto odułchi. *RejKup* G.

2. Nakłanianie, namawianie kogoś do złego, głównie w ujęciu chrześcijańskim: do grzechu; chęć popełnienia grzechu spowodowana podszeptem szatana i ułomnością natury ludzkiej; tentatio *Vulg, PolAnt, Cn*; *invitatio sceleris, tentamentum* *Cn* (343) : Vbáčzył to duch zly/ przyłtápił k nie^{mv} ł pokułami ij poczał go kułitz od żarłotztwa *OpecŻyw* 37v, 98; *PatKaz III* 97, 124; *WróbŻołt* H3, H3v [2 r.], N [2 r.]; *SeklKat* T; *RejKup* m2v [2 r.]; *BielKom* C3v, C6, C7, Gv; *GliczKsiąę* L3v; *LubPs* A6, G4v, V marg, ee5 marg; *RejWiz* 60v, 133v; *BibRadz Eccli* 33/1, 1.*Cor* 10/13, II 103b marg; Piłzą o tym Leonie iż łobie rękę dał vciáć/ gdy mu ia niewiałtá całowála z naboženłtwá w wielkánoc przyłtępuiać ku łtołu Bożemu/ bo miał łtáđ wielkie pokuły. *BielKron* 161, 165; Otoż iż piękne białęłowy záwdy ná łię pokuły máia/ á żadnych [tj. brzydkich] nikt ni ocz nie prołł/ záwdy tedy piękne odmawiać zwykły *GórnDworz* L17v; *HistRzym* 57, 106v; *RejPos* 71, 72 [6 r.], 104v, 117, 133 [2 r.], 352; *KuczbKat* 425; *RejZwierc* 11, 107; *WujJud* 211 [2 r.]; *RejPosWstaw* [110³]; *CzechRozm* 198v, 204, 228v; *ModrzBaz* 53; *SkarJedn* 238; Pokuły Stárlzemu oznaymione/ přetko łię lečzą. *SkarŻyw* 14 marg; nic ták człeká przeciw pokułom nie vzbraia: [...] iako náuká piłmá łwiętego *SkarŻyw* 47; Oycá w kłode władził y przy kápicy záchował y pokułę od niego odpędził. *SkarŻyw* 572 marg, 14, 27, 56, 134 [2 r.], 135 (40); *CzechEp* 217; *NiemObr* 86; *ArtKanc* L7, M14v, M16, M19v; *GrabowSet* Q2v [2 r.]; y przypadkom rozmáitym podlegamy/ y nákoniec od człętych pokus wolni być nie możemy. *LatHar* 576; Ołtáteczna/ ále dołyc pożyteczna obroná przeciwku pokułom/ niechay będzie modlitwá *LatHar* 581; Dyabłow ná cię łię łkárzących/ á o dułżę twá łtoiających/ przez rozłiczne pokuły fráłowanie. *LatHar* 668, 33, 126, 199, 235, 237 [2 r.] (39); Bo nie pokułzenie/ ále ná pokułę zezwolenie/ iełt grzech. *WujNT* 546, 64, 595, *Iac* 1 arg, 12, s. 787 [2 r.], Bbbbbbv; *SkarKaz* 121a, 245b, 488b.

pokusa czego (6): Bo była łámá pokułá gniewu dołtáteczna. *Leop Sap* 18/25; Wielom fię ludziom trafia tá pokułá bluznierłtwá/ z którą ten S. wálczył cały żywot łwoy *SkarŻyw* 293, 293, 294 *marg*, 462; *LatHar* 618.

pokusa od kogo, od czego (10): *Leop VV v*; iżbychmy [...] vmieli odpowiedź dáć á zwyciężyć nieprzyacielá łwego [tj. *szatana*]/ w tych rozlicznych pokułach náłznych od niego. *RejPos* [73]. Cf *Wyrażenia*.

pokusa do czego (2): *RejAp Ff2v*; Vczy tedy [*list św. Jakuba*] Iż P. Bog nie iełt łprawcą áni przyczyną grzechu/ áni pokus do grzełzenia. *WujNT* 783.

pokusa przeciw(ko) czemu (2): *LatHar* 134; Rádá zbáwienna iełt okołó pokus przeciw wierze tey ták dziwney y trudney: áby fię żaden Kátholik z żadnym ádwerłarzem/ zwłáłzczá okołó Troyce ł. w rzecz nie wdawał. *SkarKaz* 277b.

pokusa czyja [= *kto jest kuszony; w tym: pron poss* (10), *G sb i pron* (6)] (16): *OpecŻyw* 36v; Aty łá pokułfy y nieprzyjaciele názi. Ciało náłze/ łwiath/ a łzatan *SeklKat* T; *RejPos* [73], 104v, 239v; *KarnNap* E3; Pokuły S. Wilhelmá. *SkarŻyw* 167 *marg*, 4, 583; *LatHar* 39, 201, 458, 461, 615, 637, 649.

pokusa czyja [= *kto kusi; w tym: G sb i pron* (36), *ai poss* (32), *pron poss* (5)] (73): *WróbŻolt* Z5v, ppv; Czárt krotki čás ma spokułámi łwemi. *RejAp* 22v *marg*, Dd2; Słuchayże tu dopiro/ dla czego ten Pan twoy vdał lie był ná tę pułzczá [...]: nie dla połtuć áby nas połćić náuczył/ ále dla tego iákoł łyłzál/ iżby nas náuczył pokus zwyciężyć łprzełwniká łwoiego *RejPos* 71, 69v, 70v [2 r.], 72, 253; Bo áczbył wolnym był złych ludzi: ále niewiem ábył wolnym był Szátáná: ktory ná pułczy Iezulá Páná/ [...] pokułámi łwemi náchodził. *CzechRozm* 230v; y włzcześćiu wedle Apołtołá/ y wniefzcześćiu vmieemy pokus nieprzyacielłkich vchodzić *SkarŻyw* 560, 353; *CzechEp* 121; *LatHar* 2. Cf »pokusa szatańska«, »pokusy łwiata«.

W połączeniácfi szeregowych (24): *RejPos* 134, 269v; tyłó się o to łtáray: áby to w łobie vczuł/ do czego Pan tobie drogę podaie: tedy cię nie zálwiedzie pokułá/ nie vwiedzie łwiát/ nie zwycięży ciáło. *BiałKat* 91; *RejZwierc* 36v; *CzechRozm* 259v; bo on [czart] iełt początek grzechu y iemu pokuty żádney niezofławił P. Bog/ iłz bez ciáłá/ bez powodu/ bez przykłádu bez pokuły zgrzełzył. *SkarŻyw* 262,263, 353; Rácz łtrzedz/ przez włzytek wiek/ łmiertelnie zgrzełzenia/ Zelżywołści/ pokus/ złey łławy/ zgorłzenia *GrabowSet* Qv; [*modlitwa*] Zál ludzie/ pokułá/ łmutkiem/ áłbo przypadkiem iákim náwiedzone *LatHar* 633, 29, 39, 169 *marg*, 201, 420 (14); Ziemiá požera obywałe łwoie/ ná dole włzytek łwiát y nędzá y nieprzyaciele y pokuły. *SkarKaz* 122b.

W charakterystycznych połączeniach: pokusa przyszła [*na kogo*] (4); *bluźnierska pokusa(-y)* (3), *ciężka* (5), *ludzka, mama* (2), *niebezpieczna, nieprzyjacielłska, omylna, postronna, przykra, rozliczne* (7), *rozmaite, sroga, straszliwa, wielka, zdradliwa; pokusa bluźnienia (bluźnierłstwa, ducha bluźnierskiego)* (3), *cielesnołci, gniewu, złych myłłi; pokusa do grzeszenia, do odmiennołci myłłi, przeciw nabożełłstwu, przeciw wierze; nie bać się pokus(y), nie dopuszczać* (3), *odpędzenie, strzec się, uchować, wiarować się, zwyciężanie (zwyciężenie)* (4); (o)bronić (się) (obrona, obroniony) od pokus (4), *wolny* (5), *wybawić* (2); *wygrawać z pokus(y), wyswobodzić; bronić się (obrona, obronienie) (na)przeciw(ko) pokusom* (5), *męžnołć, modlitwa* (2), *stałóć, uzbrajác, zastawować się; niełtały ku pokusom; (o)bronić się pokusie* (2),

sprzeciwić się (4); *oddalić pokusę(-y)* (2), *odpędzić, poczuć, przetrwać, przydać, tłumić, znosić, zwyciężyć* (*zwycięzać*) (13); *odpowiadać na pokusę, zezwolenie; pokusami gwałt czynić, nachodzić, obciążony, strapiony (utrapiony)* (3), *stresktany; przystąpić z pokusami; ratować w pokusach, wytrwać (przetrwać)* (5).

Fraza: »przypadają pokusy« (2): Iáko y łam Apóstoły swoie s tego vpominał/ [...] mowiącz im/ áby zówždy byli czuyni/ áby ná nie nie przypadáły pokuŷy. *RejPos* 52v, 62v.

Zwroty: »bojować, walczyć (na)przeciwko pokusam; pokusę zwojować« (2:1;1): *WróbŻołt* R3v; Tákci wálczyć mężnie przeciw pokuŷam potrzebá/ temu kto chce Korony doŷtáć/ á nie ciáłu ŷwey woley pozwáláć. *WujJud* 211; Boiuy teź mocnie ná tym plácu oŷtátniem/ przeciw ŷzátánowi y wŷyŷtkim iego pokuŷam *KarnNap* F; *SkarŻyw* 249.

»kusić pokusami« (1): A gdy łaknął náŷ Pan Zbáwiciel/ przyŷedł k niemu Diabeł kuŷiciel/ tám go kuŷił pokuŷami dźiwnemi *ArtKanc* C16v.

»przyść (a. wniść) w pokusę, na pokusy« (5:3): Bo gdyby nie było łálki á obrony tego náŷzego miłóŷciwego Páná/ y iákoźby to być miáło/ [...] iżbychmy nie mieli przyść ná pokuŷy. *RejPos* 132v, 52v *marg*, 104v [2 r.]; *LatHar* 254, 692; Czuyćie/ á modłćie ŷię ábyŷćie nie weŷli w pokuŷę [*ut non intretis in tentationem*]. *WujNT Matth* 26/41 [*przekład tego samego tekstu* 7 r.].

»wpaść (a. wpadać, a. upaść, a. upadać) w pokusę« [*szyk zmienny*] (6:4): *OpecŻyw* 99v; *KrowObr* 33, 50v; (Zá) wŷelką radoŷć poczytáyćie/ bráćia moi/ gdy w rozmaíte pokuŷy vpadaćie [*cum tentationibus incideritis varis*]. *BudNT Iac* 1/2; *SkarJedn* 71; *SkarŻyw* 136, 290; *ArtKanc* H15; *WujNT Iac* 1/2, Bbbbbbbv.

»w pokusę wwodzić, wwiedziony, wwiedzenie; przywodzić na pokusy« [*szyk zmienny*] (1:2:1;1): A ocz wálczymy/ iákie ŷprzećiwniki mamy/ y iákie ŷidłá wŷtáwicznie ná nas ŷtáwiáią/ áby myŷli náŷze roŷtárgnęli/ á przywodziłi nas wŷtáwicznie ná rozmaíte pokuŷy. *RejPos* 132v; A powiedáią że w pokuŷę wwiedzieni bywamy/ kiedy ŷie im dany zwyciężyć. *KuczbKat* 425, 425 [3 r.].

»pokusę (wy)ci(e)rpieć, cierpiący« [*szyk zmienny*] (7:2): A thák tyć thu iedno ŷobie Pan przypomináć raczy/ á w tych ŷie zówždy roŷkochawáć obiecuie/ ktorzy mieli przy nim wyćirpieć ŷtále pokuŷy ŷwiátá tego *RejPos* 318; *WujJud* 210v; Bo wtem iż łam wćierpiáł gdy był kuŷzon/ może pokuŷy ćierpiące rátować [*potest tentatis auxiliari*]. *BudNT Hebr* 2/18; *SkarŻyw* 167, 308; *LatHar* 604; *WujNT* 595 [2 r.], 751.

Wyrażenia: »pokusa cielesna, od ciała« [*szyk 16:4*] (17:3): *PatKaz III* 109v; GRzybieniowa wodka [...] naŷienie przyrodzone thrawi á tak człó^mki/ przyrodzone naczyńie tego naŷienia mdli y niepłodnoŷć czyni/ Iteź mocznie pokuŷy cielesne oddala *FalZioł* II 6b; *GórnDworz* Mm7; *HistRzym* 106v; *WujJud* 210v [2 r.], Mm5; Bo w młodoŷći/ wćieleŷney pokuŷie ciáło gorzeie: á od lat piáćidzieŷiát ziębnieie iuŷ ogieñ poźádlivoŷći *SkarŻyw* 249, 14 *marg*, 211 *marg*, 249 *marg*, 353, 416, 471; Strzedz ŷie [*trzeba*] żeby oczu nie zácmiły błędy/ [...] Tákze teź pokuŷy od włáŷnego ciáłá *WisznTr* 32; *LatHar* 609; *WujNT* 595 [3 r.]; *SkarKaz* 457a.

»pokusa sumnienia« (1): BARzo potrzebna tu ieŷth modlitwá náprzećiwko pokuŷam funnienia *LubPs* T3.

»pokusa szatańska, szatana, od szatana, szatańskiej mocy, diabelska, diabła, od diabła, czarta, czartowska, ducha złego, węża chytrego« [szyk 32:10] (12:2:1:1:10:3:1:5:5:1:1): *OpecŻyw* 38 [2 r.]; tys mie do wiary twoiey świętej prziwiodł/ y naprzeciw dijabelskiej pokufie złączycił *TarDuch* D5; á iż łam od łiebie tego nie może mieć/ dla ludzkiej głupolci krewkołci y pokus dyabelskich/ Przeto we wżytkim Płalmie profi aby zakon boży y przykazanie iego mógł zrozumieć aby też był ofwieczon. *WróbŻolt* nn4v, N8v; Alić go [*Chrystusa*] wnetże potym duch na pułzczą pędzi i był tam na pułzczyi przez czterdzieści dni/ podeimuiąc od łzatana pokufzy [*tentatus a satana*] *MurzNT* Mar 1/13; Wyliczánye przełładowánia czárthowłkich pokus/ ktore przekazáya grzełznemu/ áby nie powłtał z grzechu łwe⁸⁰. *LubPs* ee4v marg, bbv; *KrowObr* Cv, 33, 123; *BielKron* 138v; *HistRzym* 47, 106v, 115; á wżdy mułzą trwáć ty figle á ty pokufy tego wężá chytrego/ ábowiem iużby nie byłá nigdy probá miedzy wiernemi á miedzy niewiernymi Pánłkami *RejPos* 239v, 69v [3 r.], 70v [2 r.], 113v, [340], 345v; *WujJudConf* 84, 199v; *RejPosWstaw* [110³]; Oleiu Święte⁸⁰ mázanie/ ktore Pan Iezus Chrłstus włtáwił/ [...] á iżby mocnieyłzy byli przeciw pokufam duchá złego/ y przeciw wżytkim łtráchom iego *KarnNap* E3v, E, F [2 r.]; *SkarŻyw* 14 marg, 56 marg, 167 marg, 290, 461, 471, 598; *CzechEp* 205; *ArtKanc* T5v; *LatHar* [+10], 293.

»pokusy łwiata (tego), łwieckie, od łwiata« [szyk 19:2] (14:4:3): Pánie Boże pomnóz ie/ [...] Aby pokufam łwieckim nie dáli łie zwodzić *BielKom* B4v; *RejFig* Cc2v; *RejZwierz* 47v; *Illecebrae*, [...] Łákotki/ podułzczánia á pokufy łwiátá tego. *Mqcz* 165b; *RejAp* 20v; *HistRzym* 106v; *RejPos* [73], 107, 187v [2 r.], 239v, 264v, 318 [2 r.]; kto łwiádełtwem wiáry nie iełł dołwiátczoným/ ten zwycięłcá łwiátá y iego pokus/ być nie może. *BiałKaz* F2v; *SkarŻyw* 14, 353, 461; *LatHar* 576; *SkarKaz* 457a, 520b.

Szeregi: »(a)ni czart, (a)ni pokusa« (2): A ni ładne złe vćenie A ni Czarth/ ani pokufzy Nieprzełkázá iego dułłý *RejKup* Pv, p4v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»grzech, (i) pokusa« [szyk 3:1] (4): Prziymowałeł też bęđac ná łwiećie Sákrámentá/ ábo Świętołci iego náłwięłłze/ iáko mocne y pewne tych obietnic pieczęći/ ktorým dułáć małz/ á iemi łie bronieć/ przeciwko wżytkim grzechom y pokufam twoim. *KarnNap* E3; *LatHar* 460, 470, 601. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»(i) najazdy i pokusy« [szyk 2:1] (3): Tám y pokufy rozmáite/ y naiázdy łzátáńłkie/ mocnie w Chryłtufie vmocniony łkrułzył *SkarŻyw* 543, 167 marg; *LatHar* 293. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pokusa, namowa« (1): Ták iłz ktorey łię wiáry młodym náuczył [*król*] w tey do łamey łmierći trwáł choć dżiwne náń pokufy/ dżiwne namowy/ oto przychodżily *BiałKaz* I3v.

»prołby i pokusy« (1): Czego gdy łię dowiedział Aurelianus/ po długich prołbách y pokufach/ náłkoniec ziednáł v Cefarzá Domicyaná/ áby z ziemie Domicillá wywołána/ á ná wyłep Poncyáńłki wygnána byłá. *SkarŻyw* 435.

Osoba dramatu [*w BielKom*] (10): Perłony rozmawiające. Ociec/ Stárołć/ Mąđrołć/ Niemoc/ Pokufa/ Anyoł. *BielKom* B; Podż pokufo nie kuł Páná/ Nie dokońcáć iełł moc daná/ Nie kłáđż kámienia ná drogi/ By kto nie obráził nogi/ Lepyey iż cie ia obráżę/ A s tego mieyłcá wyrażę (*marg*) Tu kijem pokufy. (–) *BielKom* D3v, nłb 8, D, D2, D3, Fv [2 r.], Gv.

W przen (6) : Lekárftwá przeciw pokucie cíelefney. *WujJud* 210v *marg* [*idem*] Mm8; Otofz Czárćie [...] zá pomocá Bozá zetrę głowę twoię: á ftrzály pokus twoich w flufzbie mię Bożey nie osłábiá. *SkarŻyw* 135, 211 *marg*; A gdy [...] wáły y gromy rozlicznych pokus/ zawifnych y okrutnych czártow ná mię frodze zewfzád bić poczná/ pomyl fzyki/ nadobrotliwfzy Iezu/ przeciwnikom moim *LatHar* 641; *WujNT* 595.

Przen: Ten, kto kusi (2) : Roftargniony na wfse ftrony/ nie wiem co mam czynić/ przykaż diabłom tym pokuřam ifz fię wfdy wfciřlá *SeklPieř* 19v; O niezfzcęřliwe mężátki y dziewecżki/ ktore fię w tákowych řchadzákách kocháią/ ná ktorych práwie nic tákiego niesłyřzá/ coby cnoćie ich pożyteczno było: ále co záwadza/ bárzo wiele. Nie ieden iym ieft pokuřá/ ále teź y one nie iednemu. *ModrzBaz* 54v.

3. Zło (3) : Potym to w obyczáy weřzłó/ gdy kto moźny vmárł/ obraz z modłá mu pořtáwiono v grobu/ co dáley to bárzyey fię tá pokuřá ná řwiećie rozmagáłá *BielKron* 8; [*dziewki*] pobily wfzytki [*towarzyszów Cztyrada*] á fámeęo Czřthyrádá poimały y řzácowáły ná dzieřieć tyřiac złótych/ ktore muřiał dáć. Látá 743. Gdy fię thá pokuřá bárzo rozmogłá/ Przemyřł Kłiąęę vpátrzywfzy řwoy čás [...] wfzynył řyem *BielKron* 320v, 320v.

4. Zjawa, zwid; straszydło; czary; larva Mącz, Calep, Cn; faunus, formidamen, larva lemuralis a. umbratilis, larvalis forma, lemur (niger), monstrum, occursaculum, spectrum, terriculamentum, umbra Cn (20) : Gdym potym chciał odiechác [*Ulikses*]/ przemieniłá [*Cyrces*] iego towarzýřze w řwinie/ áź iá gwałtem mieczem przypędził/ toź zářie oddzyáłá ty pokuřy. *BielKron* 25v, 54, 294v; Incubus qui graece dicitur εřιάλτης, Strach nocny/ áłbo pokuřá/ gdy kto mnima áby go kto dłabił we řnie. *Mącz* 70c, 77b, 297a; Pan potym řzedł ku nim ták po wirzchu morzá onego/ oni fię bárzyey włękli wołáiąc/ iż pokuřá iákař do nas idzye. *RejPos* 244v, 114v, 118; *Calag* 224a; Vkazáłá fię teź y wfziáwiłá pokuřá iákař w teźęe Krákowskiey zięmi *StryjKron* 351, 352; Ale ná iáwfřz płácęę řwéy lekkořci? Czy mię pokuřá řudźi króm winnořci? *KochPieř* 7; *WujNT* 866; *GosřCast* 47.

Wyrażenia: »pokusa czartowska, diabelska« [*szyk 1:1*] (1:1): *StryjKron* 352 *marg*; Częřtokroć řkoro řpác pocżáł/ řzátan go budził/ á mniemáiąc áby iuř řwitáło/ cáłá go noc nieřpániem morzył (*marg*) Czártowřkie pokuřy. (–) *SkarŻyw* 571.

»nocne pokuřy« = *larvae Mącz, Calep* (2): *Mącz* 184d; Larvae – Noczne pokuřfi. *Calep* 583a.

Szereg: »obłuda abo pokusa« (1): tá řwięta pánná byłá zářtwożoná/ vřzřawřzy onego Anyołá/ ktory [...] do niey pořłan z onym pořelřtwem/ [...] mniemáiąc áby iáka obłudá ábo iáka pokuřá do niey przyřzłá *RejPos* 269v.

Synonimy: 1. *proba*; 2. *namowa*; 3. *zło*; 4. *dziw, larwa, mara, monstrum, obłuda, oman, straszydło*.

Cf PORUSZANIE, POKUSZENIE